
Inhoudsopgave

Inleiding	2
1. Pedagogische visie en kindbeeld.....	3
2. Organisatie	4
2.1 De groepssamenstelling	4
2.2 Aantal beroepskrachten	5
2.3 Mentorschap	5
2.4 Wenbeleid	5
2.5 De inrichting van binnen- en buiten ruimten	6
2.6 Het dagritme	6
2.7 Ontwikkeling volgen	7
2.8 Afnemen extra dagen en ruilen	7
2.9 Meldcode kindermishandeling	8
3. De rol van de pedagogisch medewerker.....	9
3.1 Het formuleren van regels en grenzen.....	10
4. Opvoedingsdoelen	11
4.1 Emotionele veiligheid	12
4.2 Persoonlijke competentie.....	14
4.3 Sociale competentie.....	16
4.4 Normen en waarden.....	17

Inleiding

SKiK beheert 9 peuter-opvang locaties, waar kinderen tussen de 2 en 4 jaar , wekelijks komen spelen.

We willen de kinderen op onze peuterspeelzalen graag het beste bieden. Hoe we dat doen staat in grote lijnen beschreven in dit pedagogisch beleid. Omdat dit stuk ontwikkeld is mede door en voor pedagogisch medewerkers en het ook steeds weer inhoudelijk ter sprake komt tijdens werkbesprekingen en vergaderingen is het een beleid dat door alle medewerkers gedragen wordt. Maar het biedt ook de mogelijkheid om er over te discussiëren. Door nieuwe pedagogische ideeën of veranderingen in groepssamenstelling blijft het een beleid in “beweging”.

Dit is een algemeen beleid, een vaste basis en uitgangspunten, geeft een kader aan waarbinnen gewerkt wordt en wat wij belangrijk vinden. Per locatie wordt het verder uitgewerkt en toegepast. Bij activiteiten wordt gekeken welke doelen er mee gehaald worden.

De basis van het pedagogisch beleid zijn de pedagogische visie en uitgangspunten van de peuterspeelzalen in Koggenland (SKiK) Wij vinden respect voor het individu en aandacht voor persoonlijke groei belangrijk. Kinderen moeten de ruimte krijgen om zich in hun eigen tempo en op hun eigen manier te ontwikkelen in een veilige en uitdagende omgeving.

In dit beleid staat beschreven welke opvoedingsdoelen we stellen en met welke pedagogische middelen we aan de doelen werken. De wet kinderopvang stelt de vier opvoedingsdoelen van Marianne Riksen-Walraven, verplicht in het beleid van iedere kinderopvang organisatie. *Met deze vier pedagogische basisdoelen bieden wij de kinderen:*

- Een gevoel van emotionele veiligheid;
- Gelegenheid tot het ontwikkelen van persoonlijke competentie;
- Gelegenheid tot het ontwikkelen van sociale competentie;
- De kans zich waarden en normen, de ‘cultuur’ van een samenleving, eigen te maken; socialisatie.

Deze opvoedingsdoelen gelden voor alle kinderen in de leeftijd van 0 tot en met 12 jaar

Dit pedagogisch beleidsplan beschrijft in 4 hoofdstukken het beleid van de twee vestigingen, geeft het kader aan waarbinnen gewerkt wordt. Per vestiging kunnen verschillen zijn, afhankelijk van de groep en het gebouw.

Hoofdstuk 1: gaat over de pedagogische visie en ons kindbeeld.

Hoofdstuk 2: gaat in op de organisatie, hoe organisatorisch vorm wordt gegeven aan het realiseren van het pedagogisch beleid.

Hoofdstuk 3: beschrijft de rol van de pedagogisch medewerker, wat we van de pedagogisch medewerker vragen om het pedagogisch beleid in de praktijk te brengen en levendig te houden.

Hoofdstuk 4: gaat over de opvoedingsdoelen en de pedagogische middelen.

Voor elke locaties is een pedagogisch werkplan opgesteld, waarin de uitgangspunten uit dit pedagogisch beleid verder en meer concreet is uitgewerkt.

1. Pedagogische visie en kindbeeld

Hieronder beschrijven wij hoe we kinderen en de ontwikkeling van kinderen zien: het kindbeeld. Daaronder staan de pedagogische uitgangspunten: de 'bril' waarmee we naar ons werk op de groep met kinderen kijken. In de uitgangspunten beschrijven we wat kinderen nodig hebben en wij willen bieden, zodat ze zich kunnen ontwikkelen en plezier hebben.

Kindbeeld

'zó zien wij kinderen'

Een kind wordt geboren met een eigen karakter en een eigen temperament. Elk kind ontwikkelt zich in zijn eigen tempo. Elk kind is nieuwsgierig en onderzoekend. Het verwondert zich, ontdekt, ziet en leert hoe de wereld in elkaar zit door ervaringen op te doen. De omgeving - ouders, de groep, de pedagogisch medewerkers – beïnvloedt de ontwikkeling van het kind. Het kind beïnvloedt ook de opvoeders, de omgeving: er is een voortdurende wisselwerking tussen kind, opvoeders en omgeving.

Diversiteit is voor ons een basisgegeven en heeft een toegevoegde waarde. Mensen, en dus ook kinderen, verschillen van elkaar, vinden verschillende dingen leuk, hebben verschillende talenten en hebben verschillende inbreng. Op de individualiteit van ieder kind willen we inspelen.

Pedagogische visie

Er zijn vele pedagogische stromingen en allen hebben goede elementen. Wij vinden het belangrijk dat elk kind een eigen plekje verwerft binnen de groep, dat het gerespecteerd wordt als individu. Voor ons zijn: "het kind in zijn waarde laten", "luisteren naar kinderen" en "kinderen positief benaderen", belangrijke pedagogische elementen. Door goed naar het kind te luisteren en kijken probeer je er als pedagogisch medewerker achter te komen wat de behoeften van het kind zijn. Door de gevoelens van het kind te verwoorden laat je merken dat je het kind begrijpt en serieus neemt. Het kind voelt zich begrepen en geaccepteerd, dit geeft een kind zelfvertrouwen. We vinden het belangrijk dat de kinderen zelf hun mogelijkheden ontdekken en gelegenheid krijgen tot experimenteren. Het vrije spel neemt hierbij een belangrijke plaats in. Daarnaast bieden we de kinderen activiteiten en spelen aan die bijdragen aan hun ontwikkeling.

We verwoorden dit in een aantal **pedagogische uitgangspunten**:

- Wij benaderen kinderen met respect. Goed kijken en luisteren naar kinderen vinden wij daarbij belangrijk.
- Wij gaan uit van een positieve benadering van het kind.
- Wij vinden het belangrijk dat een kind zich prettig voelt bij de opvang, dat het plezier heeft.
- Wij willen het kind uitdaging, verwondering, mogelijkheden voor verdere ontwikkeling bieden
- Wij willen kinderen ruimte geven om zich te ontwikkelen tot open, evenwichtige en zelfstandige mensen.

De peuterspeelzaal beschouwen wij als een zelfstandig opvoedingsmilieu naast het gezin. De peuterspeelzaal heeft kinderen veel te bieden: de aanwezigheid van leeftijdsgenootjes, professionele leiding, een op kinderen afgestemde omgeving. De peuterspeelzaal biedt niet alleen veilige en verantwoorde opvang, maar ook opvoeding. Pedagogisch medewerkers zijn dus medeopvoeders, in nauwe samenspraak met de ouders.

2. Organisatie

Hier geven we aan hoe we organisatorisch vorm geven aan de uitgangspunten en doelen in dit pedagogisch beleid. Het gaat om hoe we in grote lijn de dagelijkse gang van zaken regelen, de groepssamenstelling, het gebruik van de ruimte en structuur in de opvang.

2.1 De groepssamenstelling

Binnen SKiK werken we op de peuterspeelzaal met vaste medewerkers op de groepen op alle locaties. De dagdelen hebben elke week een zelfde samenstelling van medewerkers en kinderen. Beide locaties werken volgens hetzelfde dagritme, hierdoor blijft de structuur en werkwijze gewaarborgd. De meeste kinderen komen 2 x per week op de peuterspeelzaal. Omdat het 5 dagdelen zijn is dit verspreid verdeeld. Als de kinderen zijn ingedeeld blijven ze op deze dagdelen. Dit alles zorgt ervoor dat de ochtend voor de peuters voorspelbaar en inzichtelijk blijft.

SKiK heeft 9 Peuterspeelzalen met ieder een stamgroep

- **Peuterspeelzaal De Warskippers in Spierdijk** is gevestigd in een apart gebouw naast de basisschool Jozef en Maria te Spierdijk. De peuters maken alleen gebruik van dit gebouw met eigen buitenruimte en speeltoestellen.
- **Peuterspeelzaal De Klointjes in Zuidermeer** is gevestigd in de basisschool St. Bernadette te Zuidermeer. Hier wordt alleen gebruik gemaakt van de inpandige peuterspeelzaalruimte. De buitenruimte wordt gedeeld met de basisschool, echter maken de peuters gebruik van eigen speeltoestellen en buiten speelgoed, welke zijn afgestemd op de leeftijd. De toiletgroep wordt gedeeld met de basisschool en bevindt zich op de gang, buiten de peuterspeelzaalruimte.
- **Peuterspeelzaal Het hummeltje in Hensbroek** is gevestigd in een school.
- **Peuterspeelzaal de Keetschoppertjes in Ursem** is gevestigd in een brede school gebouw en grenst aan KDV Figaro.
- **Peuterspeelzaal De kleine wereld in Obdam** is gevestigd in een gebouw naast het consultatie bureau en de huisarts
- **Peuterspeelzaal t Hummeltje Avenhorn** is een vrijstaande locatie
- **Peuterspeelzaal Dikkie Dik in Grosthuisen** is gevestigd in een school
- **Peuterspeelzaal Berkkabouter in Berkhout** is gevestigd naast een school en BSO Gepetto
- **Peuterspeelzaal Duimelot in de Goorn** is gevestigd in een school

Alle peutergroepen bestaan uit maximaal 16 kinderen in de leeftijd van 2 t/m 4 jaar.

2.2 Aantal beroepskrachten

Op elke groep zijn 2 pedagogisch medewerkers aanwezig. SKiK werkt met de rekentool beroepskracht-kind ratio van de Rijksoverheid. Hiervan wordt niet afgeweken. Dit houdt in dat er 1 beroepskracht op maximaal 8 peuters aanwezig is en 2 beroepskrachten op maximaal 16 peuters. Op de peuterspeelzalen kan ook gewerkt worden met vrijwilligsters of een stagiaire. In de locatie specifieke plannen staan de taken omschreven die een vrijwilliger kan en mag uitvoeren op de locatie en voor beroepskrachten in opleiding en stagiaires wordt verwezen naar ons BPV plan. Een stagiaire of vrijwilliger zal altijd boventallig worden ingepland om de beroepskracht te ondersteunen. Een vrijwilliger ondersteunt de pm-ers door de huishoudelijke taken over te nemen zoals, afwassen, fruit klaar maken, limonade klaarzetten en boekjes lezen met de kinderen.

2.3 Mentorschap

Elk kind krijgt bij plaatsing op de groep een vaste pedagogisch medewerkster toegewezen. Deze mentor is de vaste contactpersoon voor de ouders.

De mentor is ook verantwoordelijk voor het plannen en uitvoeren van oudergesprekken en het schrijven van een observatieformulier over welbevinden en ontwikkeling. Wanneer een kind overgaat naar een andere locatie of school, gaat het observatieformulier mee en zorgt de mentor voor een mondelinge overdracht aan de ouders. Zo nodig zorgt de mentor ook voor een warme overdracht naar de basisschool.

Een mentor aanwijzen

Om de ontwikkeling van het kind te kunnen volgen, moet de mentor het kind echt kennen. Daarom is de mentor direct betrokken bij de opvang en ontwikkeling van het kind. De mentor is een van de pedagogisch medewerkers van de locatie. Direct na de plaatsing geven we aan de ouders de naam van hun mentor nog eens door via het ouderportal van KDV.net. Eventueel vervult de mentor ook de rol in het contact met andere professionals (met toestemming van ouders)

Individuele behoeftes van het kind

Door het volgen van de ontwikkeling van het kind sluiten pedagogisch medewerkers aan op de individuele behoeftes van een kind. Tevens kan er door overleg met ouders worden afgestemd hoe aan wensen en behoeftes van het kind tegemoet kan worden gekomen.

De combinatie van ontwikkelingsgericht werken en de inzet van een mentor maakt dat belangrijke ontwikkelstappen en mogelijke achterstanden, worden gevolgd en indien nodig tijdig signaleerd.

2.4 Wenbeleid

Naar de opvang, dat is even wennen. Een groep onbekende kinderen, nieuwe volwassenen, een andere omgeving, veel speelgoed. Een grote stap in een kinderleven, maar ook voor ouders. Meestal duurt het een tijdje voordat kinderen en ouders zich vertrouwd voelen op de peuteropvang. Elk kind went in zijn/haar eigen tempo en bij het ene kind kan het wat langer duren dan bij het andere kind. De pedagogisch medewerkers ervaren bij ieder kind afzonderlijk wat er nodig is en passen hun handelen daar op aan. De periode dat de peuter zonder ouder(s) bij ons is, wordt, afhankelijk van de peuter, langzaam dan wel snel(ler) opgebouwd tot een dagdeel. Het wennen gaat meestal als volgt:

We maken een afspraak met de ouder(s), op welke dag en tijdstip wij hen en de kind(eren) verwachten. Tijdens dat bezoek wordt bekeken hoe het de peuter vergaat op de groep en wordt besloten of de ouder de gehele tijd aanwezig blijft, dan wel voor korte of langere tijd weggaat. Dit zal bij een paar eerstvolgende bezoeken ook het geval zijn. Als het nodig is, blijft de ouder wat langer aanwezig, als het niet nodig is, wordt meteen afscheid genomen. Zo wordt voor ieder kind en iedere situatie besloten, wat de beste aanpak is, om het wennen zo optimaal mogelijk te laten verlopen.

Bij het wennen is het belangrijk dat:

Ten aanzien van het wennen is er een wenprocedure. Er wordt een afspraak met de ouders gemaakt op welke dag en tijdstip zij en het kind worden verwacht. Bij het bezoek wordt bekeken hoe het de peuter vergaat en wordt besloten of de ouder bij de volgende bezoeken voor korte of langere tijd weggaat. Voor ieder kind wordt de situatie afzonderlijk besloten, wat de beste aanpak is. Bij het wennen is het belangrijk dat:

- 1 het kind met regelmaat komt (bij voorkeur minimaal 2x per week)
- 2 Er op duidelijke manier afscheid wordt genomen (niet 'stiekem' weggaan)
- 3 Het afscheid niet te lang maken, om het niet te moeilijk te maken voor het kind
- 4 Het kind op tijd opgehaald wordt. Het is niet goed als een kind aan het wennen is, als laatste wordt opgehaald. Het kind kan in paniek raken en de volgende keer meer moeite hebben met afscheid nemen.
- 5 De volwassene die met de zorg belast is, altijd telefonisch bereikbaar is. Als er behoefte is, mag er door de ouders altijd gebeld worden.

Werken met groepen

De indeling van de groepsruimtes en buitenterrein is van groot belang. De genoemde ruimtes moeten veilig, sfeervol, uitdagend en uitnodigend zijn. Het is de zorg van de pedagogisch medewerkers dat dit zo optimaal mogelijk blijft, bijvoorbeeld door het variëren van speelgoed.

We streven naar een groepsinrichting die uitnodigt tot spel, waar kinderen actief en nieuwsgierig kunnen zijn en die past bij de leeftijd.

2.5 De inrichting van binnen- en buiten ruimten

De groepen zijn zo ingericht dat onveilige situaties zoveel mogelijk zijn vermeden. De commodes en aanrechten zijn zo gemaakt dat ze voor de kinderen geen gevaar kunnen opleveren.

Regels als "alleen glijden op de glijbaan", "bij de tafel zitten we" etc. worden voor de veiligheid van de kinderen consequent aangeleerd en nageleefd.

In de groepsruimte zijn plekken voor rustig spel of het lezen van boekjes en plekken om te bouwen en knutselen etc. Er zijn plekken waar kinderen ongestoord bezig kunnen zijn maar wel zodanig dat de pedagogisch medewerkers er wel zicht op hebben.

Ook zijn er op sommige peuterspeelzalen plekken voor meer actie met een glijbaan of klimmen en gymmen.

Buiten is er een ruim terrein om te spelen, rennen en fietsen. Er zijn verschillende vaste speelobjecten op ieder terrein.

2.6 Het dagritme

Zorgdragen voor structuur blijft van belang, vaste punten in de dag:

- kinderen worden gebracht, schoenen mogen uit en slofjes mogen aan
- er is gelegenheid tot spelen eventueel samen met de ouders bij binnenkomst
- afscheid nemen van de ouders
- in de kring of aan tafel: iets (zelf) vertellen/liedjes zingen/boekje voorlezen
- vrij spelen en/of knutselen
- samen opruimen met de kinderen - drinken en fruit eten aan tafel of in de kring - een boekje voorlezen.
- bij goed weer buiten spelen, bij slecht weer binnen een spel of aan tafel een activiteit- kinderen worden opgehaald

Het dagritme biedt de kinderen een structuur die duidelijk en herkenbaar is. Het geeft ze een gevoel van vertrouwdheid en veiligheid, ze weten waar ze aan toe zijn. Bij afscheid nemen, samen fruit eten, zingen voor of na het eten komen elke dag dezelfde rituelen terug.

Gezamenlijke momenten bieden rust en gezelligheid.

2.7 Ontwikkeling volgen

De ontwikkeling van elk kind wordt gevolgd. De groep wordt als totaal en de kinderen individueel geobserveerd door pedagogisch medewerkers. Tijdens het haal en breng moment worden de dagelijkse bevindingen met de ouders besproken. Als er zorgen zijn worden ouders uitgenodigd voor een gesprek met de mentor. De mentor van uw kind is verantwoordelijk voor observatie en het volgen en stimuleren van de ontwikkeling. Er wordt hierbij gebruik gemaakt van een observatieformulier. Wanneer een kind overgaat naar een andere locatie of school, wordt dit observatieformulier ingevuld en gaat deze mee.

Op de peuterspeelzaal wordt een kind rond het 3^e jaar en ong 6 weken voor hij/zij naar de basisschool gaat geobserveerd. We gebruiken hiervoor het observatieformulier 3 en 4 jaar.

De pedagogisch medewerkers moeten goed geïnformeerd zijn over de kinderen, de kinderen kennen en in grote lijnen dezelfde benadering hebben zoals dit in het pedagogisch beleid is afgesproken. Goede onderlinge overdracht en goede overdracht met de ouders zijn daarbij essentieel.

Indien er bijzonderheden zijn kan er eerder contact worden opgenomen met de basisschool, echter nooit zonder toestemming van ouders. Zo nodig zorgt de mentor ook voor een warme overdracht naar de basisschool.

Opvallend gedrag

Ouders worden op de hoogte gesteld wanneer we opvallend gedrag signaleren. Merken ouders en/of pedagogisch medewerksters, dat een kind een langere periode afwijkt in zijn gedrag kan dat een reden van overleg zijn. De pedagogisch medewerkers zijn deskundig in het observeren en volgen van kinderen, en zijn in staat om opvallend gedrag te signaleren.

Tijdens werkoverleg, eens per 6 tot 8 weken, worden de kinderen besproken in een werkoverleg. Kindbespreking.

In het geval van externe zorg begeleiding sluiten de medewerkers zoveel mogelijk aan bij de zorg die extern geboden wordt, en zijn er indien nodig contacten met externe zorgverleners, zoals bijvoorbeeld het Centrum voor Jeugd en Gezin. Waar nodig zal expertise worden bijgeschoold.

Bij vermoeden van mishandeling of misbruik geldt een ander plan van aanpak, en hanteren wij de landelijke meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling.

2.8 Afnemen extra dag(en) en/of ruilen

Om de groepsstabiliteit zoveel mogelijk te waarborgen komen kinderen bij voorkeur minimaal twee dagdelen per week. Op deze manier worden de kansen op elkaar tegenkomen vergroot. Het is niet mogelijk om incidenteel een dagdeel extra af te nemen of te ruilen.

2.9 Meldcode kindermishandeling

SKiK werkt met de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling van Brancheorganisatie Kinderopvang. SKiK heeft aandacht functionarissen: De medewerkers worden regelmatig door de aandachtsfunctionarissen bijgeschoold; in ieder geval eens per jaar middels een presentatie tijdens een werkoverleg. Daarnaast volgen de aandachtsfunctionarissen een bijscholing.

3. De rol van de pedagogisch medewerker

De pedagogisch medewerkers zijn degenen die inhoud geven aan de pedagogische uitgangspunten en aan de opvoedingsdoelen binnen de organisatie. Het vraagt van de pedagogisch medewerkers een professionele en flexibele werkhouding. Een pedagogisch medewerker moet in de eerste plaats gemotiveerd zijn en beschikken over communicatieve vaardigheden om met de kinderen, ouders en collega's om te gaan. Daarnaast is het belangrijk dat zij zich kan inleven in de ander, verantwoordelijkheidsgevoel heeft en kind onder de kinderen kan zijn.

Meer specifiek betekent dit:

- Het open staan voor andere ideeën, andere meningen, andere culturen. Respect voor de kinderen, de ouders en voor elkaar.
- Een actieve houding in het kijken naar kinderen, in het werken in de kinderopvang en het observeren van individuele kinderen op de groep. Meedenken en meewerken aan het vormgeven van pedagogische kwaliteit van de opvang.
- Een positieve houding en een positieve benadering van kinderen. De pedagogisch medewerker probeert in elk kind het positieve naar voren te halen en te benoemen. Negatief gedrag probeert zij een positieve wending te geven.
- Betrokkenheid in de band met de kinderen, vanuit een professionele en bewuste houding. Het kind zal de pedagogisch medewerkers goed leren kennen en bouwt een vertrouwensband op.
- Coachende houding: aanbieden van mogelijkheden, grenzen bewaken, overzicht houden
- Reflectie op het eigen werk, kijken wat je doet, het 'waarom' en 'waarom zo' ter discussie durven en kunnen stellen. Vanzelfsprekendheden kunnen loslaten. Feedback kunnen en durven geven en ontvangen. Durven veranderen. Ruimte bieden en nemen voor ontwikkeling.
- Kennis van ontwikkelingsfasen, verzorging, gezonde voeding en hygiëne. Deelname aan studiedagen en trainingen.
- Zorgvuldigheid in de registratie van de kind gegevens en de overleggen met ouders. Belangrijke gegevens over het kind overdragen aan collega's. Een open en heldere communicatie met ouders over hun kind.
- Een procesgerichte houding (dus niet alleen gericht zijn op resultaat).
- Samenwerken met een gemeenschappelijk doel en op één lijn proberen te komen.

De wijkmanager voert met alle pedagogisch medewerkers jaarlijks een POP / ontwikkelingsgesprek. Zo nodig volgt een terugkoppelgesprek en worden concrete acties teruggekoppeld. De wijkmanager coacht de medewerkers tijdens het werken aan de persoonlijke doelen.

Pedagogisch medewerkers kunnen ondersteund worden door stagiaires en vrijwilligers deze worden dan boventallig ingepland.

3.1 Het formuleren van regels en grenzen

Het werken met groepen vraagt om structuur en regels/afspraken. Om de kinderen, ouders en ook medewerkers duidelijkheid te geven worden er regels geformuleerd. Het is belangrijk dat er duidelijke regels zijn waar ieder kind zich aan houdt. De kinderen weten door deze duidelijke regels waar zij aan toe zijn. Duidelijke regels laten de kinderen zien dat ze allemaal gelijk zijn en op één en dezelfde manier benaderd worden. Er is sprake van verschillende soorten regels. Zo zijn er regels ten aanzien van veiligheid, vanuit sociaal-emotioneel oogpunt en regels ter bevordering van de zelfstandigheid.

Meer specifiek betekent dit:

- De regels/afspraken worden in overleg met pedagogisch medewerkers vastgesteld. Door kinderen te betrekken en duidelijk uitleg te geven, wordt het iets van de kinderen zelf en snappen ze beter het hoe en waarom van de regels en zullen ze zich er beter aan houden.
- De regels worden regelmatig met de kinderen besproken, bijvoorbeeld als er een nieuw kindje op de groep komt of als er conflicten ontstaan, situaties zijn waarop een regel van toepassing is, kan daar met de kinderen weer over gesproken worden.
- De regels kunnen wijzigen, een situatie kan veranderen en met elkaar moeten nagaan of een regel nog zinvol is. Teveel regels kan ook negatief werken.
- De regels verwoordt de medewerker naar de kinderen toe, het is echter ook heel belangrijk dat zij de regels zelf uitdraagt in haar eigen houding en gedrag. Als pedagogisch medewerker moet je je dus altijd bewust zijn van je eigen houding en gedrag. Wanneer een kind zich op een juiste manier benaderd voelt zal het kind jouw op dezelfde manier benaderen.

Uiteraard is het de taak van de pedagogisch medewerker om met de kinderen in gesprek te gaan als ze zich niet houden aan de regels/afspraken.

4. Opvoedingsdoelen

Hoe we kinderen zien (ons kindbeeld) en hoe wij denken over wat kinderen nodig hebben (pedagogische uitgangspunten en pedagogische houding) werkt door in de opvoedingsdoelen. In de opvoedingsdoelen staat wat we belangrijk vinden om een kind mee te geven.

Opvoeden heeft twee kanten die in de opvoedingsdoelen terug te zien zijn:

- het kind de ruimte en mogelijkheden geven om zich te ontplooiën en te ontwikkelen tot 'wie het is', met eigen talenten, voorkeuren, en eigen temperament;
- het kind 'bij de hand nemen' en meevoeren in de wereld om ons heen, leren een plek te vinden in een groep, in de maatschappij met de waarden en normen.

Onze vier **pedagogische opvoedingsdoelen** zijn gebaseerd op het model van Marianne Riksen-Walraven:

1. De basis: een gevoel van emotionele veiligheid bieden.
2. Gelegenheid tot het ontwikkelen van 'persoonlijke competentie'.
3. Gelegenheid tot het ontwikkelen van 'sociale competentie'.
4. Waarden en normen.

Competentie betekent weten (kennis) en kunnen (vaardigheden): weten wat er van je verwacht wordt, weten wat je kunt of weten hoe het in elkaar zit, en hiermee kunnen omgaan, hiernaar handelen. Letterlijk betekent competentie 'bekwaamheid'.

De opvoedingsdoelen worden hierna verder uitgewerkt met de **pedagogische middelen** die we tot onze beschikking hebben.

De pedagogische middelen zijn:

- a. De pedagogisch medewerker- kind interactie. Deze wordt als eerste genoemd om dat we dit als belangrijke basis zien. Een goede band van pedagogisch medewerker met kind is een voorwaarde om het kind veiligheid te bieden. Vanuit dat veilig voelen zal een kind zich verder kunnen ontwikkelen, durft het zichzelf te zijn, zal dingen durven ondernemen. Als de pedagogisch medewerker het kind goed kent, weet ze in welke ontwikkelingsfase het zit en kan ze daarop inspelen, kan nieuwe uitdagingen aanbieden, het kind stimuleren in zijn ontwikkeling.
- b. De binnen- en buitenruimte.
- c. De groep.
- d. De activiteiten.
- e. het spelmateriaal (aanbod volgens de schijf van vijf op alle ontwikkelingsgebieden)

4.1 Emotionele veiligheid

De basis: zich veilig en vertrouwd voelen.

Kernbegrippen:

- Het kind staat centraal.
- Ingaan op de kinderen, het kind moet zichzelf kunnen zijn.
- Respect voor het individuele kind.
- Positieve benadering.
- Er zijn voor de kinderen.
- Ruimte voor het tonen van emoties.

Pedagogisch medewerker-kind interactie:

Een pedagogisch medewerker zorgt door haar omgang met een kind dat het kind zich veilig voelt en goede zorg krijgt. Dit doet zij door met aandacht te luisteren en te kijken naar de kinderen: openstaan voor en letten op signalen van de kinderen, zowel verbaal als nonverbaal. De pedagogisch medewerker leert het kind kennen en gaat een (professionele) vertrouwensband met ze aan. Hierbij houdt zij rekening met en respecteert de eigenheid van het kind. Zij benadert de kinderen positief. Zij draagt zorg voor een prettige sfeer en een prettige, respectvolle manier van omgaan met elkaar zodat het kind zich op zijn gemak voelt. Zij is er voor het kind, het kind staat centraal.

De binnen- en buitenruimte:

De inrichting van de ruimtes zijn afgestemd op de leeftijd van het kind.

Door de ruimte zo in te richten, dat kinderen als ze binnenkomen, zelfstandig kunnen gaan spelen (bijv. puzzeltjes liggen klaar op tafel, open kasten op kindhoogte), is het voor de pedagogisch medewerker mogelijk om aandacht te schenken aan kinderen die 's morgens arriveren.

De kasten zijn overzichtelijk ingericht, alles staat op een vaste plek.

Er zijn aparte hoekjes zowel in binnen- als buitenruimte waar een kind zich kan terugtrekken. Maar waar ook de mogelijkheid is voor interactie met andere kinderen; het samen spelen, plezier hebben, met elkaar communiceren en emoties uiten. De extra ruimte wordt steeds anders ingericht zodat variatie wordt geboden.

De groep:

De peuterspeelzalen hebben vaste groepen met vaste pedagogisch medewerkers. We werken in peutergroepen in de leeftijd van 2 tot 4 jaar met een maximale groepsgrootte van 16 peuters. In de groep is er ruimte voor groeps of individueel spel

Activiteiten:

We hanteren op de peuterspeelzaal een vast dagritme, zodat het kind weet wat er gebeurt. In het dagritme zijn vaste rituelen te vinden zoals:

- Het afscheidsritueel, de kring, spelen, opruimen, het fruit eten
 - herhaling van elke dag de bekende liedjes, boekjes.
- We werken met thema's met als uitgangspunt de 4 seizoenen

Dit geeft rust, duidelijkheid en veiligheid, het kind weet waar het aan toe is. Dit is vooral voor jonge kinderen erg belangrijk.

De activiteiten met de kinderen liggen dicht bij hun belevingswereld en passen bij de ontwikkeling van het kind.

Spelmateriaal:

Het spelmateriaal is herkenbaar en opgeborgen op vaste plekken. Het materiaal is stevig, van divers materiaal en duurzaam.

Het spelmateriaal past bij de leeftijd en ontwikkeling van het kind (schijf van vijf).
Er is speelgoed wat past bij fantasiespel / rollenspel (poppenhoek, verkleedkleden, winkeltje, bouwhoek, keuken)

Het speelgoed staat op vaste plekken en overzichtelijk in kasten.
We bieden het kind de mogelijkheid zelf te pakken en te kiezen. Zo nodig helpen we het kind op weg en laten we de mogelijkheden van het speelgoed zien. (meespelen)

4.2 Persoonlijke competentie

Kernbegrippen:

- Het stimuleren van de zelfstandigheid van een kind.
- Het kind positief benaderen en zelfvertrouwen bieden.
- Ruimte bieden (letterlijk en figuurlijk).
- Verwondering en uitdaging.
- Ontwikkelingsmogelijkheden bieden, keuzemogelijkheden bieden, rekening houdend met de ontwikkelingsfase waarin het kind zit.
- Het accent ligt op spel, fantasie en expressie.
- Als pedagogisch medewerker een voorbeeld zijn.

Pedagogisch medewerker-kind interactie:

Dit doet zij door te kijken naar het individuele kind, een positieve benadering waardoor het zelfvertrouwen wordt gestimuleerd. Het kind de ruimte geven om zich in eigen tempo te ontwikkelen. Het stimuleren van de zelfstandigheid en mondigheid. Om dit te kunnen realiseren heeft zij kennis van de ontwikkelingsfase van het kind.

De binnen- en buitenruimte:

We bieden een uitdagende ruimte, die uitnodigt tot spelen. Mogelijkheden voor individueel spel en samenspelen. Rustige hoekjes en ruimtes voor actiever spel.

Er is gelegenheid voor eigen initiatief (open kasten, speelgoed laag zetten, geordend speelgoed, hoekjes creëren, materiaal in kisten). We kunnen nieuwe/ andere ontwikkelingsmogelijkheden bieden door situaties te creëren, bijvoorbeeld kruiptunnels neerleggen, tentje maken, het neerleggen van loopbalken.

De groep:

Kinderen leren van elkaar.

We geven kinderen de ruimte om ruzies, conflicten met andere kinderen op te lossen. Zonodig sturen we bij of grijpen in.

De groep biedt de mogelijkheid tot samen spelen, samen plannen maken, samen met activiteiten bezig zijn, samen lezen, zingen.

Een kind leert wat rekening houden is met elkaar, op je beurt te wachten, vriendjes maken, hebben.

Door activiteiten kan een kind zich op onderscheidende wijze laten zien.

Activiteiten:

De activiteiten passen bij de ontwikkeling en de belevingswereld van het kind. Er is variatie, voor elk wat wils.

We spelen in op de interesse van het kind, op de situatie: bijvoorbeeld. kinderen zien een spin, er over praten, zingen, knutselen. Er is ruimte voor eigen initiatief en ideeën. Sommige

thema's kunnen ook iets verder van hun belevingswereld liggen. Deze bied je aan om kinderen er iets over te leren, bijvoorbeeld het circus. Het biedt kansen voor zelfoverwinning, je grenzen verleggen, kansen voor zelfstandigheid en zelfredzaamheid.

Spelmateriaal:

We bieden spelmateriaal aan waarbij ze zichzelf kunnen ontdekken (je mogelijkheden/ grenzen wat je aankan/ durft, verwondering wat je al kan, dit vind ik leuk/ niet leuk). Het spelmateriaal sluit aan bij interesse, nieuwsgierigheid, leeftijd, ontwikkelingsfase. Het nodigt uit tot samenspel, communiceren, zoeken naar oplossingen. Er is voldoende variatie, maar geen overprikkeling door teveel speelgoed op de groep.

4.3 Sociale competentie

Kernbegrippen:

- Interactie tussen de kinderen stimuleren (samen spelen)
- Aandacht voor goede communicatie: zowel tussen de kinderen en tussen pedagogisch medewerkers en kinderen, als tussen pedagogisch medewerkers onderling (voorbeeldfunctie).
- Vriendschappen tussen kinderen respecteren en waarderen.
- Respect voor elkaar, rekening houden met elkaar, elkaar helpen.
- Ruzies en conflicten oplossen.

Pedagogisch medewerker-kind interactie:

Een pedagogisch medewerker stimuleert de kinderen samen te spelen, te delen, rekening te houden met elkaar, te luisteren naar elkaar en afspraken te maken. Kinderen zien van de pedagogisch medewerker (en van elkaar) hoe ze kleine ruzietjes en onenigheid op een rustige en positieve manier heel goed zelf kunnen oplossen. De pedagogisch medewerker respecteert en waardeert kindervriendschappen en houdt er rekening mee, bijv. als twee vriendjes naast elkaar willen zitten tijdens het eten.

De binnen- en buitenruimte:

De ruimte is overzichtelijk maar wel met mogelijkheden om ongezien dingen te doen, biedt mogelijkheden om rollenspelen te doen en toneel, het naspelen van dagelijkse dingen. Er zijn hoekjes die uitdagen tot samenspel en er zijn rustige hoekjes waar het kind ook alleen kan spelen.

De groep:

Er zijn vaste groepen. De regels en afspraken in de groepen zijn belangrijk en duidelijk. De kinderen maken kennis met verschillende culturen en leren van elkaar. Spelenderwijs leren ze omgaan met elkaar, het elkaar helpen (met een moeilijke puzzel, jas), samen plannen maken tijdens het spel, rollenspel (jij bent vader, jij moeder) en toneelspel. Het samen meemaken van betekenisvolle, emotionele gebeurtenissen in de groep, het gezin. (verjaardag, geboorte baby)

Activiteiten:

We bieden afwisseling in vrij spel en groepsactiviteiten. Tijdens het vrije spel heeft het kind de keus om zelf of met andere kinderen te spelen. Gezamenlijke activiteiten zoals eten, zingen, groepsgesprekken, knutselen, spelletjes. Hierbij wordt het kind gestimuleerd om naar elkaar te luisteren, zijn verhaal te doen, op elkaar te wachten. Samen plezier, succes ervaren. Het leren omgaan met emoties in situaties van plezier, grapjes, frustraties, boosheid en verdriet.

Aandacht voor feesten en rituelen.

Spelmateriaal:

Er is materiaal, speelgoed wat uitdaagt tot samenspel, zoals poppenhoek, blokken, trein. We creëren situaties die uitnodigen tot samenspel, zoals tent, klimkussens, zandtafel. Er zijn gezelschapsspelletjes, muziekinstrumenten, verkleedkleden.

4.4 Normen en waarden

Kernbegrippen:

- Positief met elkaar omgaan en elkaar open, eerlijk en vriendelijk bejegenen.
- Rekening houden met elkaar.
- Een ander helpen, als deze hulp nodig heeft.
- Een ander geen pijn doen.
- Verantwoordelijkheidsgevoel
- Naast ruimte voor ieder individu, vinden we ook saamhorigheid en gezamenlijkheid belangrijk.
- Zorg en aandacht voor de omgeving, voor natuur en milieu, zorgvuldig omgaan met materialen, buiten naar binnen halen

Pedagogisch medewerker- kindinteractie:

De pedagogisch medewerker gaat op professionele wijze met de kinderen om op basis van respect, vertrouwen en begrip. Dit doet zij door bijvoorbeeld. bewust stil te staan bij de omgangsvormen, door voorbeeldgedrag, voorzichtig te zijn met interpreteren en begint met kijken en luisteren. Door bewust te worden van je eigen normen in je professionele werkomgeving en niet praten over maar met elkaar. Een voorbeeld hiervan is het liedje “goedemorgen, blij je weer te zien”.

De binnen- en buitenruimte:

De pedagogisch medewerker leert het kind met respect om te gaan met materialen, zowel binnen als buiten.

Ook is er zorg voor de natuur en het milieu, bijvoorbeeld. geen takken/bladeren van de bomen/ struiken te trekken en samen voor een schone opgeruimde leefomgeving te zorgen. (afval in de bak, samen speelgoed opruimen, kinderen laten meehelpen met tafel schoonmaken e.d.)

De groep:

De pedagogisch medewerkers hebben in de groep een voorbeeldfunctie, zij dragen normen en waarden uit. Dat merk je in de omgang met anderen, taalgebruik, in de manier van verwelkomen van ouders en kinderen, in de aandacht voor elkaar, voor het materiaal, voor wat er samen gedaan wordt en hoe dit gebeurt. Kinderen maken kennis met en leren respect te hebben voor de kinderen in de groep. Bijvoorbeeld, de vakantieoffertjes, groepsgesprekken.

Activiteiten:

In het vieren van feestelijke gebeurtenissen, rituelen en gewoonten op de peuterspeelzaal zie je terug wat waardevol en belangrijk wordt gevonden: aandacht voor een persoonlijke gebeurtenis (verjaardag), saamhorigheid (zomerfeest), ervoor zorgen dat ouders en kinderen zich welkom voelen op de peuterspeelzaal (ontvangst, afscheidsritueel), afscheidsfeestjes.

Spelmateriaal:

Kinderen leren goed om te gaan met spelmateriaal, samen opruimen. Materiaal wat stuk is wordt gerepareerd of zonodig vervangen. Poppenhoek, multicultureel (blanke pop, bruine pop, boekjes), verkleedkleden.